

Vykdančio tvarkybos darbus
nekilnojamojo kultūros paveldo objekte
arba atliekančio tvarkybos darbus
kultūros paveldo objekto teritorijoje

atmintinė

TEISINĖ INFORMACIJA

Kultūros
paveldo
akademija

Kultūros paveldo
departamentas

Šiame leidinyje:

- Nekilnojamąjį kultūros paveldą apibrėžiančios sąvokos.
- Teisinė informacija norinčiamam užsiimti kultūros paveldo objekto tvarkyba:
  - pagrindiniai teisiniuose dokumentuose įtvirtinti nurodymai;
  - nuorodos į teisinius dokumentus;
  - nuorodos, kaip rasti reikiamas institucijas ir specialistus;
  - kokius žingsnius reikia atlikti, norint užsiimti kultūros paveldo objekto tvarkyba;
  - kultūros paveldo objekto valdytojo teisės ir pareigos.

Nekilnojamąjį kultūros paveldą apibrėžiančios sąvokos

Kultūros paveldas yra nematerialus ir **materialus**. Materialus kultūros paveldas gali būti kilnojamas ir **nekilnojamas**.

Nekilnojamas kultūros paveldas – kultūros paveldo dalis, kurią sudaro praeities kartų pastatytos, įrengtos, sukurtos ar istorinių įvykių sureikšmintos išlikusios ar neišlikusios medžiaginės **kultūros vertybės**, tiesiogiai susijusios su užimama ir joms naudoti reikalinga teritorija.

Nekilnojamoji kultūros vertybė – kultūros paveldo objekto ar vietovės reikšmingumą lemiančių vertingųjų savybių, visuomenei svarbių kaip jos kultūrinis turtas, visuma, neatsižvelgiant į tai, kam nuosavybės teise objektas ar vietovė priklauso.

Kultūros paveldo objektai – pavieniai, kompleksiniai ar į kompleksą įeinantys objektai, registruoti kaip nekilnojamosios kultūros vertybės, t. y. žemės sklypuose, sklypų dalyse, vandens, miško plotuose ar jų dalyse esantys statiniai ar kiti nekilnojamieji daiktai, kurie turi vertingųjų savybių ir kartu su jiems priskirta teritorija yra atskiri daiktinės teisės objektai ar gali jais būti.

Kultūros paveldo statinys – vertingųjų savybių turintis pastatas, jo dalis, inžinerinis statinys ar jo išlikusi dalis, monumentalūs nekilnojamieji dailės kūriniai. Kultūros paveldo statinys taip pat yra kultūros paveldo **vietovėje** esantis statinys, kuris turi šios vietovės vertingųjų savybių (pvz.: yra gatvės išsklotinėje, perspektyvoje ar pan.).

Kultūros paveldo vietovė – teritorija, kuri pasižymi istoriškai susiformavusiais ypatumais, visumos darna ir (ar) derme su gamtine aplinka ir kurioje yra kultūros paveldo objektų.

Kultūros paveldo objektai bei kultūros paveldo statiniai, taip pat kultūros paveldo objektuose esančios kilnojamosios kultūros vertybės, kurios yra viena iš šių objektų ar statinių vertingoji savybė, yra **teisiškai saugomi**, todėl ką nors darant juose ar jų teritorijose arba jų apsaugos zonose reikia laikytis Paveldosaugos reikalavimų.

Paveldosaugos reikalavimai – kultūros paveldo objekto, vietovės, jų teritorijų ir apsaugos zonų valdymo, naudojimo, disponavimo jais sąlygos, nustatytos Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme, jame nurodytuose dokumentuose ir kituose teisės aktuose kultūros paveldo objekto, vietovės, jų teritorijų ir apsaugos zonų **vertingosioms savybėms apsaugoti**. Paveldosaugos reikalavimai specialiojo planavimo dokumentuose, be kitų įstatymuose nustatytų reikalavimų, taip pat reglamentuoja žemės darbus, statinių ar įrenginių statybą, statinių aukštį, tūrį, užstatymo tankį ir intensyvumą, išorės apdailos

medžiagas, apželdinimą, želdinių aukštį, tankį, rūšį, transporto srautus, jų intensyvumą.

Iš Kultūros vertybių registro galima sužinoti, kurie objektai yra registruoti kaip **kultūros vertybės**, kokios jų vertingosios savybės, jų teritorijos bei apsaugos, kurie yra paskelbti valstybės ar savivaldybių saugomais.

Lietuvos Respublikos kultūros vertybių registrą (prieiga per internetą: <https://kvr.kpd.lt/#/static-heritage-search>) tvarko Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos.

Vertingoji savybė – kultūros paveldo objekto, vietovės, jų dalies ar elemento bruožas, vertingas etniniu, istoriniu, estetiniu ar moksliniu požiūriu.

Išsamiau:

1. Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.15165/asr>
2. Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos. Prieiga per internetą <http://www.kpd.lt/>

Tvarkybos darbai

Kultūros paveldui priskiriamo objekto ar kultūros paveldo statinio valdytojas turi laikytis įstatymų, reglamentuojančių **darbus** juose, jų teritorijose ar apsaugos zonose.

Darbai, atliekami nekilnojajamam kultūros paveldui išsaugoti, vadinami **tvarkyba**.

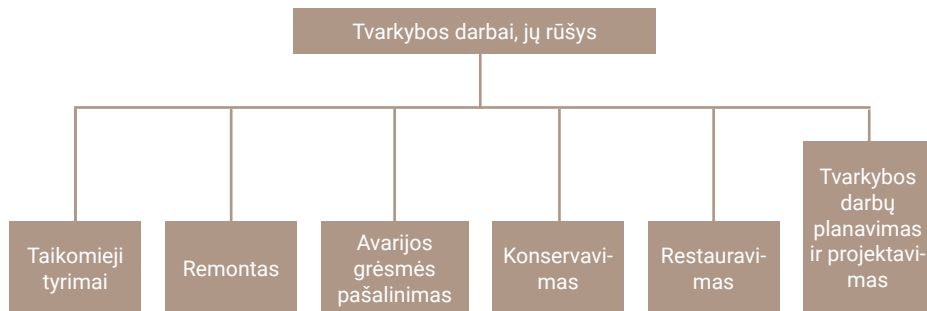
Tvarkybos darbų rūšys parenkamos tokios, kad būtų išsaugotas kultūros paveldo statinio autentiškumas ir vertingosios savybės bei užtikrinti esminiai statinio reikalavimai, nurodyti Lietuvos Respublikos statybos įstatyme.

Atlikti nekilnojamojo kultūros paveldo tyrimus, tvarkomųjų paveldosaugos darbų projektus, tvarkomuosius paveldosaugos darbus, paveldosaugos (specialiąją) ekspertizę, vadovauti

tokiems darbams turi teisę Lietuvos Respublikos kultūros ministro patvirtinta tvarka **atestuoti specialistai**. Kai kuriuos darbus gali atlikti neatestuoti pagalbininkai, prižiūrimi atestuoto specialisto, atsakančio už tokius darbus.

Pradedant kultūros paveldo objekto ar kultūros paveldo statinio tvarkybos darbus ir juos tęsiant reikia iš paveldosaugos institucijų gauti būtinus **dokumentus**. Su kultūros objekto tvarkyba susijusius dokumentus išduoda:

- Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos teritorinis padalinys;
- Savivaldybės administracija, jei objektas paskelbtas saugomu savivaldybės tarybos.

Išsamiau:

1. Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas. PTR 3.08.01:2013 „Tvarkybos darbų rūšys“. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.456915>
2. Lietuvos Respublikos statybos įstatymas. STR 1.01.01:2005 „Kultūros paveldo statinio tvarkomųjų statybos darbų reglamentai“. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.255810>
3. PTR 3.02.01:2005 „Tvarkomųjų paveldosaugos darbų projektavimo sąlygų (laikinių apsaugos reglamentų) išdavimo taisyklės“. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.255268/asr>
4. PTR 3.04.01:2014 „Leidimų atlikti tvarkybos darbus išdavimo taisyklės“. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.255266?jfwid=11dyheky7y>
5. Informacija apie kultūros paveldo specialistų atestavimą. Prieiga per internetą: <https://lrkm.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/kulturos-paveldo-specialistu-atestavimas-1/nekilnojamojo-kulturos-paveldo-apsaugo-specialistu-atestavimas-1>

Tvarkybos darbų eiga

Nusprendęs užsiimti kultūros paveldo objekto tvarkyba jo valdytojas turi atlikti tam tikrus veiksmus. Netgi tie, kuriuos įstatymai leidžia atlikti pačiam, dažnai yra sudėtingi, todėl reikia specialistų konsultacijų. Šie **9 žingsniai** padės suprasti, kam dera būti pasiruošus, norint įgyvendinti tvarkybos darbų užmojų.

Tvarkybos darbus reikia skirti nuo tvarkomųjų statybos darbų, tai yra, statybos darbų kultūros paveldo objekte, jo teritorijoje, kultūros paveldo vietovėje ar apsaugos zonoje, kuriuos apibrėžia Statybos įstatymas. Tai darbai, nesusiję su vertingųjų savybių išsaugojimu.

A. Andriusytės nuotr.

Išsamiau:

Kaip tvarkyti įsigytą nekilnojamąjį kultūros paveldo objektą? KPD lankstukas. Prieiga per internetą: <http://www.kpd.lt/uploads/DUK/3.%20Kaip%20tvarkyti%20isigyta%20nekilnojamaji%20kulturos%20paveldo%20objekta.pdf>

9 žingsniai

1 žingsnis

Informacijos paieška

2 žingsnis

Tyrimai

3 žingsnis

Projektiniai pasiūlymai

4 žingsnis

Tvarkybos darbų projektavimo sąlygos

5 žingsnis

Projektavimo darbai

6 žingsnis

Ekspertizė

7 žingsnis

Leidimas tvarkybos darbams

8 žingsnis

Tvarkybos darbai

9 žingsnis

Tvarkybos darbų priėmimas

Informacijos paieška:

- a) patikrinti **Nekilnojamojo turto registro išrašę**, ar objektas siejamas su nekilnojamosiomis kultūros vertybėmis, t. y. ar yra žyma apie atitinkamą juridinį faktą ir (ar) nurodytos atitinkamos specialiosios žemės naudojimo sąlygos:
- objektas gali būti įtrauktas į Kultūros vertybių registrą kaip kultūros paveldo vertybė,
  - objektas gali patekti į kultūros vertybių teritoriją (Vietovę) ir todėl būti saugomas kaip teritorijos vertingoji savybė, t. y. kaip sudėtinė kultūros paveldo objekto dalis.

VALSTYBĖS ĮMONĖ REGISTRŲ CENTRAS
V. Kudirkos g. 18-3, LT-03105 Vilnius, tel. (8) 2688 262, faks. (8) 2688 311, el. p. info@registrucentras.lt

---

NEKILNOJAMOJO TURTO REGISTRO CENTRINIO DUOMENŲ BANKO IŠRAŠAS

2011-12-21 09:25:00

1. Nekilnojamojo turto registre įregistruotas turtas:

---

7. Juridiniai faktai:

7.1. Nekilnojamasis daiktas [rašytas] nekilnojamųjų kultūros vertybių registre
Daiktas: pastatas Nr. 8891-0003-6012, aprašytas p. 2.2.
[registravimo pagrindas: Kultūros vertybių apsaugos departamento įsakymas, 1997-12-31, Nr. 380
[rašas galioja: Nuo 2002-09-30

---

8. Žymos: įrašų nėra

---

9. Specialios naudojimo sąlygos:

9.1. Ryšių linijų apsaugos zonos
Daiktas: žemės sklypas Nr. 4400-1152-8924, aprašytas p. 2.1.
[registravimo pagrindas: Apskritis viršininio įsakymas, 2007-05-28, Nr. 4-2988-(1.3)
Plotas: 0.0032 ha
[rašas galioja: Nuo 2007-08-08

9.2. Vandentiekio, lietaus ir fekalinės kanalizacijos tinklų ir [renginių] apsaugos zonos
Daiktas: žemės sklypas Nr. 4400-1152-8924, aprašytas p. 2.1.
[registravimo pagrindas: Apskritis viršininio įsakymas, 2007-05-28, Nr. 4-2988-(1.3)
Plotas: 0.0036 ha
[rašas galioja: Nuo 2007-08-08

9.3. Nekilnojamųjų kultūros vertybių teritorija ir apsaugos zonos

Šaltinis: <http://www.pamarys.lt/publ/Ptarybos/2014-01-30/TUR04priedas2.pdf>

Išsamiau:

- Ką turiu žinoti prieš įsigydamas nekilnojamąjį kultūros paveldo objektą? KPD lankstukas. Prieiga per internetą: <http://www.kpd.lt/uploads/DUK/1.%20Ka%20turiu%20ziniti%20prie%20isigydamas%20nekilnojamaji%20kulturos%20paveldo%20objekta.pdf>
- Ką reikia žinoti apie objektus, esančius nekilnojamųjų kultūros vertybių teritorijoje ir apsaugos zonoje? KPD lankstukas. Prieiga per internetą: <http://www.kpd.lt/uploads/DUK/2.%20Ka%20reikia%20ziniti%20apie%20objektus%20esancius%20nekinojamaju%20kulturos%20vertybiu%20teritorijoje%20ir%20apsaugos%20zonoje.pdf>

Tyrimai

Tyrimo darbai dažniausia yra pirmasis ir būtinas kultūros paveldo objektų tvarkybos darbų etapas (išskyrus remonto ir avarijos grėsmės pašalinimo darbus) ir tolesnių tvarkybos darbų pagrindas.

Nekilnojamojo kultūros paveldo taikomuosius ir ardomuosius tyrimus gali vykdyti ar jiems vadovauti **atestuoti specialistai**.

Taikomieji tyrimams priskiriami pažinimo darbai, kurių tikslas surinkti duomenis apie kultūros paveldo objektą, reikalingus tvarkybos darbų projektui parengti, taip pat nustatyti ir (ar) patikslinti jo vertingąsias savybes. Kultūros paveldo objekto taikomieji tyrimai yra:

- archeologiniai tyrimai;
- architektūros natūriniai tyrimai;
- architektūros konstrukcijų tyrimai;
- polichromijos ir sienų tapybos tyrimai.

Taikomieji tyrimams taip pat priskiriamas kultūros paveldo objektui jau atliktų tyrimų apibendrinimas.

Ardomieji tyrimai – fiziniai tyrimai, kuriais negražinamai paveikiami: objektas, jo dalis ar elementas, esantys ar galintys būti autentiškais medžiaginiai mokslinio pažinimo šaltiniai; leidimą ardomiesiems tyrimams atlikti išduoda (prieiga per internetą: <https://www.kpepis.lt/#6-0>) Kultūros paveldo departamentas prie Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos, o norint tokį leidimą gauti, reikia parengti tyrimų projektą.

Kultūros paveldo objektų tvarkybai reikšmingi gali būti ir kiti tyrimai (pavyzdžiui istoriniai). Juos vykdo mokslo ir studijų bei kitos valstybinės ir nevalstybinės mokslo tyrimų institucijos, mokslo tyrėjai.

Išsamiau:

1. Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas, PTR 3.08.01:2013 „Tvarkybos darbų rūšys“. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.456915>
2. PTR 3.04.01:2014 „Leidimų atlikti tvarkybos darbus išdavimo taisyklės“. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.255266?jfwid=11dyheky7y>
3. Kultūros paveldo tyrimai. Metodinis leidinys. Sud. Donata Armakauskaitė Dalia Stabrauskaitė. Artseria: 2016 m. Prieiga per internetą: http://www.kpd.lt/uploads/Metodiniai%20leidiniai/metodinis_leidinys_kult%C5%ABros_paveldo_tyrimai.pdf

Projektiniai pasiūlymai

Statytojas **projektiniais pasiūlymais** išreiškia, kaip numato atlikti tvarkybos darbus paveldo objekte, šio objekto teritorijoje.

Projektiniai pasiūlymai yra privalomi tik rengiant paveldo objekto **restauravimo projektą**. Svarbu žinoti, kad restauravimas – dažniausia atliekama darbų rūšis. Tvarkybos darbų rūšys nurodomos projektavimo sąlygose. Projektiniai pasiūlymai, kuriems pritarė už kultūros paveldo apsaugą atsakinga institucija, yra pagrindas išduoti projektavimo sąlygas tvarkybos darbų projektui rengti.

Projektinius pasiūlymus gali rengti tik atestuoti specialistai ar jų vadovaujami pagalbininkai.

Išsamiau:

1. PTR 3.06.01:2014 „Kultūros paveldo tvarkybos darbų projektų rengimo taisyklės“. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.300618/asr>
2. Informacija apie kultūros paveldo specialistų atestavimą. Prieiga per internetą: <https://lrkm.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/kulturos-paveldo-specialistu-atestavimas-1/nekilnojamojo-kulturos-paveldo-apsaugos-specialistu-atestavimas-1>

Tvarkybos darbų projektavimo sąlygos

Tvarkybos darbų projektavimo sąlygos dar vadinamos **Laikiniais apsaugos reglamentais** – tai dokumentai, kuriais nustatomos kultūros paveldo statinių privalomos projektavimo sąlygos ir privalomos teritorijų planavimo sąlygos.

Prašymas išduoti tvarkybos darbų projektavimo sąlygas formuojamas ir teikiamas per Kultūros paveldo elektroninių paslaugų informacinę sistemą (KPEPIS) (prieiga per internetą: <https://www.kpepis.lt/#6-5>).

Pareiškėjas turi pateikti:

- prašymą;
- kultūros paveldo objekto valdymo teisę patvirtinančio dokumento kopiją;
- projektinius pasiūlymus (privaloma tik rengiant restauravimo darbų projektą).

Projektavimo sąlygose nurodoma:

- tvarkybos darbų rūšis ar rūšys, kurioms išduodamos projektavimo sąlygos;
- konkretūs paveldosaugos reikalavimai, turintys užtikrinti autentiškumo ir vertingųjų savybių išsaugojimą arba minimalų jų keitimą,

pritaikant kultūros paveldo objektą naudojimui (ką ir kuriose objekto dalyse dera saugoti ar keisti);

- privalomi atlikti taikomieji bei kiti tyrimai (gali užtekti jau turimų tyrimų arba reikėti dar papildomų).

Išsamiau:

1. PTR 3.02.01:2005 „Tvarkomųjų paveldosaugos darbų projektavimo sąlygų (laikinių apsaugos reglamentų) išdavimo taisyklės“. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.255268/asr>
2. Kaip tvarkyti įsigytą nekilnojamąjį kultūros paveldo objektą? KPD lankstukas. Prieiga per internetą: <http://www.kpd.lt/uploads/DUK/3.%20Kaip%20tvarkyti%20isigyta%20nekilnojamoj%20kulturos%20paveldo%20objekta.pdf>

Ekspertizė

Tvarkybos darbų projekto ir (ar) statinio projekto paveldosaugos (specialioji) ekspertizė **privaloma**, kai:

- nekilnojamojo kultūros paveldo statinio projekte numatomi šio statinio (jo teritorijos) tvarkomieji statybos darbai arba kartu su jais ir tvarkomieji paveldosaugos darbai;
- rengiamas tik nekilnojamojo kultūros paveldo statinio (jo teritorijos) tvarkomųjų paveldosaugos darbų projektas.
- rengiamas projektas nevertingo objekto, esančio kultūros paveldo objekto teritorijoje.

Visais atvejais, kai atliekama paveldosaugos (specialioji) ekspertizė, ji turi būti atlikta iki statinio projekto bendrosios ekspertizės, kuri atliekama tik gavus teigiamą paveldosaugos (specialiosios) ekspertizės išvadą. Projekto paveldosaugos (specialioji) ekspertizė atliekama projekto ekspertizės užsakovo lėšomis iki leidimo atlikti tvarkomuosius statybos ar paveldosaugos darbus išdavimo. Ekspertizę **atlieka atestuoti specialistai**. Ekspertizės užsakovas, nesutinkantis su paveldosaugos (specialiosios) ekspertizės išvadomis, turi teisę užsakyti pakartotinę ekspertizę atlikti kitam ekspertizės specialistui.

A. Andriūšytės nuotr.

Išsamiau:

PTR 3.03.01:2005 „Nekilnojamojo kultūros paveldo statinio tvarkomųjų statybos darbų projekto ar tvarkomųjų paveldosaugos darbų projekto paveldosaugos (specialiosios) ekspertizės atlikimo taisyklės“. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.255267?jfwid=-aor8dazao>

Leidimas tvarkybos darbams

Kad būtų galima atlikti tvarkybos darbus paveldo objekte, reikia **leidimo**.

Dėl leidimo galima kreiptis į išduodančią instituciją pagal kompetenciją (Kultūros paveldo departamentą prie Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos arba savivaldybės paveldosaugos padalinį / specialistą) tiesiogiai, paštu arba elektroniniu paštu, taip pat per KPEPIS (prieiga per internetą: <https://www.kpepis.lt/#6-0>).

Pareiškėjas turi pateikti:

- prašymą išduoti leidimą atlikti kultūros paveldo objekto ar statinio tvarkybos darbus;
- valdymo teisę patvirtinantį dokumentą;
- tvarkybos darbų projektą;
- projekto paveldosaugos (specialiosios) ekspertizės išvadas.

A. Andriūšytės nuotr.

Išsamiau:

PTR 3.04.01:2014 „Leidimų atlikti tvarkybos darbus išdavimo taisyklės“.

Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.255266?jfwid=11dyheky7y>

Tvarkybos darbai

Tvarkybos darbai, kuriais siekiama pagerinti kultūros paveldo objekto būklę:

- remontas;
- avarijos grėsmės pašalinimas, **įskaitant** apsaugos techninių priemonių įrengimą bei neatidėliotinus apsaugos darbus;
- konservavimas;
- restauravimas.

Jiems atlikti gali būti būtinos **Specialios technologijos** – pirminės ar istoriškai susiklosčiusios darbų atlikimo technologijos ar kitos, nustatytos tvarkybos darbų projekte, kuris parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos kultūros ministro patvirtintais paveldo tvarkybos reglamentais. Tvarkybos darbus atlikti ar jiems vadovauti gali tik **atestuoti specialistai**.

Šiuos darbus atlikti galima tik turint tvarkybos **leidimą**. Tačiau yra išimčių:

esant neatidėliotinam atvejui (dėl grėsmės žmonių gyvybei ir (ar) kai yra akivaizdus griūties pavojus), statinio stabilumui užtikrinti būtini skubiai atlikti avarijos grėsmės pašalinimo darbai gali būti atliekami ir be tvarkybos darbų projekto bei leidimo atlikti tvarkybos darbus, tačiau parengus šių darbų aprašą ir prireikus jų schemą. Apie neatidėliotinę avarijos grėsmės pašalinimo darbų vykdymą ne vėliau kaip per dvi darbo dienas nuo jų pradžios būtina pranešti ir pateikti šių darbų aprašą ir, jeigu parengta, schemą Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos teritoriniam padaliniiui.

Išsamiau:

1. Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.15165?jfwid=32wf8muu>
2. PTR 3.08.01:2013 „Tvarkybos darbų rūšys“. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.456915>
3. Kiti Paveldo tvarkybos reglamentai. Prieiga per internetą: <https://www.kpepis.lt/#6-6>

Tvarkybos darbų priėmimas

Tvarkybos darbus priima **Komisija**. Ji suformuojama, kai institucija (Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos arba savivaldybės paveldosaugos padalinys / specialistas) gauna raštišką prašymą priimti tvarkybos darbus.

Komisijos nariai patikrina, ar atlikti tvarkybos darbai **atitinka** šių darbų projektą ir reikalavimus, nustatytus paveldo tvarkybos reglamentuose bei šioms darbams išduotame leidime. **Priimami** tik tie tvarkybos darbai, kurie atlikti kokybiškai ir atitinka minėtuose dokumentuose nustatytus reikalavimus.

Prašymą priimti tvarkybos darbus galima užpildyti per KPEPIS (prieiga per internetą: <https://www.kpepis.lt/#1-0>)

A. Andriūšytės nuotr.

Išsamiau:

PTR 3.05.01:2015 „Tvarkybos darbų priėmimo taisyklės“.

Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.254887?jfwid=-1dg81xa0zs%20>

Kultūros paveldo objekto valdytojo teisės ir pareigos

(Iš Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo)

Valdytojo **pareiga** yra rūpintis kultūros paveldo objekto išsaugojimu. Jis **privalo**:

- 1) prižiūrėti kultūros paveldo objektą, jo teritoriją, vietovę: laiku šalinti atsiradusius defektus ir apsaugoti statinius nuo neigiamo kritulių poveikio; patalpose, kurių interjeras vertingas, palaikyti reikiamą mikroklimatą; laiku atnaujinti želdynus ir želdinius, šalinti savaime užaugančius augalus, teritorijoje šienauti žolę ir genėti medžius, valyti šiukšles, šalinti taršos šaltinius;
- 2) pranešti už apsaugą atsakingai institucijai apie kiekvieną nekilnojamajai kultūros vertybei iškilusią grėsmę, kurios pats pašalinti nepajėgia arba tam neturi reikalingos kvalifikacijos ar leidimo;
- 3) leisti kultūros ministro patvirtinta tvarka apskaitos, paveldotvarkos ir kontrolės tarnybų, savivaldybės paveldosaugos padalinio, taip pat Valstybinės kultūros paveldo komisijos

nariams ir pareigūnams ar jų įgaliotiems specialistams apžiūrėti kultūros paveldo objektą ar vietovę, fiksuoti kultūros paveldo objekto ar vietovės būklę ir sutartomis sąlygomis vykdyti tyrimus, šalims suderinus tyrimų trukmę, sklypų ribas, darbų atlikimo laiką ir nuostolių kompensaciją;

- 4) savivaldybės paveldosaugos padaliniiui pateikti saugomo kultūros paveldo objekto ar objekto, kuriam pradėta skelbimo saugomu procedūra, tvarkybos projektus ir visus projektus, kurių įgyvendinimas paveiktų tokio objekto aplinką;
- 5) sudaryti šio ir kitų įstatymų reikalavimus atitinkančias sąlygas visuomenei lankyti ir pažinti nekilnojamąsias kultūros vertybes;
- 6) leisti už apsaugą atsakingai institucijai kultūros paveldo objektą ženklinti tipinėmis ir (ar) individualiai sukurtomis lentomis ir rodyklėmis;
- 7) įgyvendinti apsaugos techninių priemonių įrengimo ir kitus neatidėliotinus saugojimo darbus, nustatytus kultūros ministro.

Asmenys, pažeidę kultūros paveldo apsaugos reikalavimus, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

Valdytojas **turi teisę**:

- 1) naudotis savo valdomu turtu pagal paskirtį, nepažeisdamas šiame ir kituose įstatymuose nustatytų reikalavimų;
- 2) gauti metodinę, techninę, finansinę ir (ar) kitokią paramą kultūros paveldo objekto priežiūrai ir tvarkybai;
- 3) gauti informaciją apie skelbiamą saugomą arba numatomą skelbti saugomą kultūros paveldo objektą, vietovės apsaugai steigiamą draustinį ar rezervatą ir dėl to jo valdomam turtui (daiktams) nustatomus paveldosaugos reikalavimus;
- 4) teikti pasiūlymus, pastabas ir pretenzijas dėl jo turto įregistravimo Kultūros vertybių registre ar skelbimo saugomu kultūros paveldo objektu;
- 5) kreiptis į teismą, jeigu kultūros paveldo objektas paskelbtas saugomas ir veiklos sąlygos ar apribojimai nustatyti ar pakeisti neatsižvelgus į jo pretenzijas arba jei jo netenkina kompensacijos už veiklos apribojimus dydis.

Valdytojas turi teisę šio įstatymo nustatytais sąlygomis sudaryti apsaugos sutartį, kuria prisiimtų papildomus įsipareigojimus ir (ar) sutartų kompensavimo už kultūros paveldo saugojimą būdus.

Naudinga žinoti

Valdytoji **naudinga žinoti, kad galima gauti:**

- **kompensacijas** už privačios nuosavybės – prieinamų visuomenei lankyti valstybės saugomų nekilnojamojo kultūros paveldo objektų tvarkomųjų paveldosaugos darbų išlaidas;
- **finansavimą** už nekilnojamųjų kultūros vertybių tvarkybos (paveldotvarkos) darbus.

Išsamiau:

1. Paveldo apsaugos finansavimas. Prieiga per internetą: <https://lrkm.lrv.lt/lt/veiklos-sritis/kulturos-paveldo-apsauga/paveldo-apsaugos-finansavimas>
2. Informacija KPEPIS sistemoje. Prieiga per internetą: <https://www.kpepis.lt/#4> ir <https://www.kpepis.lt/#7>

A. Andriūšytės nuotr.

XX a. pradžios statybos medinio namo Preilos g. 85 (Preila, Neringos m.) restauracija. Kompensuoti darbai UNESCO saugomoje teritorijoje – atlyginti taikomieji tyrimai ir tvarkybos darbų projekto parengimas.

Šaltinis:

<https://www.lrytas.lt/lietuvsdiena/aktualijos/2016/10/30/news/preiloje-nusvitusis-simtameti-pastata-nesunku-perkelti-kitur-885373>